

Priloga vsak četrtiček in
možna s pošiljnim vred ali
v Mariboru s pošiljanjem
ga doma za celo leto 12 din.,
po letu 7 din., četrt leta
3 din. Izven Jugoslavije
20 din. Naročnina se pošlje
na upravnništvo „Sloven-
skega Gospodarja“ v Ma-
riboru, Koroška cesta 5.
Kam se dopiše do odpo-
visti. Naročnina se plačuje
v naprej.

Redna interurban št. 113.

Posamezna številka stane 2 kroni ali 50 para.

Pošiljnine plačane v gotovini.

Uredništvo: Koroška cesa-
št. 5. Rokopisi se ne vr-
tnajo. Upravnništvo sprej-
ma naročnino, inserate in
reklamacije.
Cene inseratov po dogo-
voru. Za večkratne oglase
primeren popust. Nezaprite
reklamacije so pošiljne
proste.
Čekovni račun pošnega
urada Ljubljana št. 10.603.

Telefon interurban št. 113

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO.

24. številka

Maribor, dne 15. junija 1933.

58. letnik.

Katoliški shod v Nazarju.

Vnedeljo, 11. junija se je na prijaznem hribečku Nazarje v Sav. dolini zbrala ogromna množica, ki je sledila pozivu naše katoliške organizacije. Več tisočev mož, žen, mladeničev in deklet iz vseh krajev gornjegrajske, šaleške in brasl. dekanije je prihitelo na katoliški shod, da pred svetom izpove svoje katoliško prepričanje ter se obenem prenove in utrdi v katoliških načelih ter se navduši za njihovo izvrševanje.

Nazarje se je za sprejem obiskovalcev katoliškega shoda odelo v praznično obleko. Cerkev in prostor pred cerkvijo je bil bogato in lepo okinčan. Na robu hribečka je stal velik križ, ki se je na predvečer svetlikal v sijaju električnih luči, žareče iz velikega broja električnih žarnic. Daleč na okoli je segal njegov mogočni sijaj ter napovedoval pomen jutrajšnjega dne. Po sosednjih hribih in gorah je vzplamtelo veliko število kresov, sijaju luči pa se je pridružil grom topičev — kot glasnik slavja sledečega dne. Tudi Mozirje se je pripravilo za sprejem gostov iz sosednjih krajev, zlasti v Libiji so bili postavljeni mlaji in slavaloki, pri katerih je v nedeljo okoliški župan Strucelj pozdravil došle obiskovalce katoliškega shoda.

Shod se je začel v nedeljo ob deveti uri. Veliki prostor pred cerkvijo je bil napolnjen večtisočere množice. Pogled na to ogromno množico, zlasti na zelo veliko število mož in mladeničev je bil nadvse razveseljav. — Kdor je pogledal te vrste, se je uveril, da ima katoliška misel v Savinjski in Šaleški dolini obilo navdušenih pristašev in požrtvovalnih bojevnikov.

Na prostoru pred cerkvijo je bilo cerkveno opravilo, ki ga je opravil kapiteljski vikar mariborske škofije, mil. gospod stolni prošt dr. Matek. G. kapiteljski vikar je najprej imel danu primerno pridigo in potem slovesno sv. mašo.

Po cerkvenem opravilu se je začelo zborovanje, ki ga je v imenu pripravljalnega odbora otvoril gospod rečiški župnik Požar. Za predsednika katoliškemu shodu je bil izbran posestnik in kovaški mojster Močnik iz Mozirja, za podpredsednika župan Steblovnik iz Smartna na Paki, za zapisnikarja pa p. Marijofil Holeček. Katoliški shod je pozdravil gospod ljubljanski škof Jeglič z naslednjim brzojavom: «Pozdrav in blagoslov vsem udeležencem katoliškega shoda. Le na noge v boj za svete naše pravice, posebno za pravice staršev pri vzgoji njihovih otrok».

Brzojavni pozdrav škofa Jegliča je bil sprejet z navdušenim odobravanjem. Po pozdravnih besedah župana Blekača, ki je govoril v imenu županov in odborov in p. Marijofila kot zastopnika katoliških organizacij je povzel besedo urednik Smodej, ki je govoril o katoličanstvu in javnosti. Dosedaj, tako je izvajal govornik, se je premalo naglašalo načelo: katolik sem, premalo smo se tega zavedali, zato pa je v javnosti prišla na površje kriva vera, kakor da se mora katolicizem izgnati iz javnosti. Bodimo torej budni, ne zaspijmo, da ne prevlada v javnosti Kristus in njegovi cerkvi sovražen duh. Nasprotniki cerkve so otroci teme in o teh je božji Ustanovitelj cerkve rekel, da so zvitvi. Svojih rogov ne pokažejo, marveč samo rozičke, s katerimi se zaletavajo v klerikalizem. Ne upajo se naravnost napasti katoliške vere, zato pa napadajo in psujejo klerikalizem, v resnici pa so nasprotniki katoliške cerkve in njenih načel. Ta načela zahtevajo, da ima vera opraviti tudi s politiko. Vera in politika sicer nista isto, treba ju je razločevati, toda ločiti se popolnoma ne data, saj ju tudi politični naši sovražniki ne ločijo, ker posegajo v področje vere, cerkve in šole. Bodimo torej ne napol katoliki, marveč celi katoliki, ter se kot taki uveljavimo tudi v javnosti in zlasti v politiki.

Poslanec dr. Hohnjec je govoril o drugi točki dnevnega reda: o katoliški šoli. Obrazložil in pojasnil je stališče, ki ga zavzemajo v šolskem vprašanju poedine stranke med Slovenci, zlasti demokratska, samostojna in socijaldemokratska stranka. Izjave poslancev teh strank na zborih in zlasti v parlamentu dokazujejo, da omenjene stranke v tem velevažnem vprašanju v kojem gre za obstoj in propad katolištva in slovenstva med našim narodom, zavzemajo katolištvo in slovenstvu sovražno mesto. Slovensko ljudstvo se v obrambi svojih katoliških in narodnih svetinj more zanesti edino le na svojo krščansko organizacijo in na moče katoliških načel. S temi močmi na čelu bo naše ljudstvo v strnjenih vrstah šlo v boj za krščansko šolo. Ta boj nam ponujajo svobodomiselnici in liberalci v naši državi, ki korakajo po stopinjah francoskega framacanstva in svobodomiselnstva. Mi tega boja ne želimo, ker bo povzročil še večjo neslogo in zmedo v naši že itak dovolj neurejeni in razruvani državi. Izjavljamo pa, da se tega boja ne bojimo, marveč ga bomo moško izvojevali do konca. Kdor ljubi naš narod in njegove lepe svojine, kdor želi temu narodu obstanek in napredek, bo šel z nami v boj za krščansko šolo in za načelo katoliške mladinske vzgoje.

Jos. Pirca iz Ljubljane je tolmačil potrebo in načela katoliške mladinske organizacije. Njen namen je, dvigniti v mladem človeku duha, poplemeniti mu srce, utrditi mu voljo. Temu smotru, da se v človeku utrdi značaj, služi tudi telovadba, ki ni samo vežba telesa, marveč udi vežba duha in volje. Trajni je temelj, na katerega se opira naša organizacija: vera, narodnost in družabnost. Z načeli vere, katoliške vere, so prešinjena vsa naša društva; s tega temelja se ne premaknemo niti za las ne. Narodnost ni za nas samo prazna beseda, izgovorjena svečano med žvenketom čašic vinca rujnega, temveč narodnost nam je vodilo za požrtvovalno delo med narodom. Družabnost gojiti med mladino in temu nagnjenju mladega človeka dati pravo smer, je nujno potrebno, ker je drugače nevarnost, da to lepo nagnjenje zavede mladega človeka na pota, ki so nevarna veri in npravnosti. Gojimo vse panoge mladinske organizacije, med katerimi se dviga kot prva in najlepša Marijina družba.

Dr. Ogrizek je razpravljal o časopisju. Obžalovati je, da se tako velevažna in koristna iznajdba, kakor je tisek, izrablja za slabe, cerkvi in človeški družbi škodljive namene. Še bolj pa je obžalovati, da naše ljudstvo v svoji večini še ni izpregledalo ter ni uvidelo teh slabih nakan. Ljudstvo še ni dovolj podučeno in zato se da zapeljati od praznih besed in zvenceh obljub za katerimi se skriva strankarska sebičnost in politično sleparstvo. Ako hočemo ljudstvo prav podučiti in razširiti med njim pravo in resnično znanje, je treba med njim razširiti dobro, krščansko časopisje. Marsikateri krivi nazori in predsodki bi izginili, razredni boj, ki škodi poedinim stanovom in celemu narodu, bi se omilil, široke mase bi krenile na pot praktičnega krščanstva, ako bi se med širokimi masami naroda udomačilo dobro krščansko časopisje. Borimo se torej zoper vse sovražnike in zastrupljevalce naroda z modernim orožjem: z dobrim tiskom!

Ko je poslanec Pušenjak na koncu izpregovoril nekaj spodbudnih besed udeležencem velevažnega zborovanja, je predsednik ob enih popoldne zaključil katoliški shod. Naj bi ta shod rodil obilne sadove v Savinjski in Šaleški dolini! Navdušenje, ki je vladalo na njem nam je jamstvo za to.

Pred začetkom katoliškega shoda ob osmi uri zjutraj je bilo posvetovanje delegatov katoliških organizacij. Predsedoval je poslanec dr. Hohnjec, poročali so pa p. Marijofil Holeček, župnik Krošelj, kaplana Kljun in Avšič. Soglasno so bile sprejete stavljenе resolucije, v katerih se povdarja: v vseh krščanskih organizacijah naj se polaga važnost na verski moment. — Tretjemu redu sv. Frančiška naj se v svrhu poglobitve družin v krščanskem duhu posveča večja skrb in pozornost. S tiskom in živo besedo naj se naglašava važnost praktičnega krščanstva tudi za časno dobrobit. Oster protest proti nameravanemu ukinjenju poduka v kršč. nauku in verskih vaj v ljudskih, strokovnih in srednjih šolah. Zahteva, da verski pouk v omenjenih šolah vršijo edino le kateheti, za to pooblaščenici od cerkvenih predstojnikov. Poziv, da se čimprej ustanovi katoliška šolska družba s podružnicami po posameznih župnijah. Dolžnost katoličanov je, da s svojimi duhovnimi voditelji na čelu zastavijo vse svoje moči in da postavnim potom priborijo našemu katoliškemu narodu versko šolo. Nujno se priporoča, da v župnijah ustanovijo, odnosno poživijo Marijine družbe za vse stanove obojega spola, Marijini vrtci za neodraslo mladino, izobraževalna društva s potrebnimi mladinskimi podvezami in odseki in da se orlovska organizacija razširi po vsej Sloveniji. Katoliška javnost se poziva, da poskrbi za ustanovitev močnega tiskovnega sklada. Priporočajo se po raznih krajih nazorno prirejene razstave dobrega tiska. Naj se pospeši celotna izdaja sv. pisma, ki bi bila primerna za ljudstvo. Oskrbi se naj šolski molitvenik, ki bi bil obvezen za vse slovenske škofije. Priporoča se Družba sv. Mohorja ter izraža želja, da ta družba pospeši izdajo «Življenja svetnikov». Pozivajo se katoliški Slovenci, da dosledno odklanjajo protiverski tisk ter da na vso moč podpirajo, širijo in pospešujejo katoliško časopisje.

Počitnice na ljudski šoli.

Na uredništvu «Slov. Gospodarja» in «Straže» ter na tajništvo Slovenske ljudske stranke prihaja cela vrsta vprašanj in protestov v zadevi ljudskošolskih počitnic. Ljudstvo se namreč ogorčeno obrača proti nakanam višjega šolskega sveta, ki hoče ugoditi želji nekaterih učiteljev ter preložiti počitnice na julij in avgust. Treba je torej, da se v tej zadevi pove jasna in odločna beseda; odločna posebej v tem oziru, da sedanji višji šolski svet sliši in uvažuje razloge ljudstva, ki so tako tehtni in odločilni, da odvagajo vsa druga razmotrivanja.

Stališče nekdanjega štajerskega deželnega šolskega sveta.

Ze svoj čas je štajerski šolski svet preložil počitnice za ljudske šole na deželi od jeseni na poletje. Navajali so se po sejah in strokovnih in nestrokovnih listih isti razlogi, kakor jih slišimo in čitamo sedaj. Toda bivši štajerski deželni šolski svet v Gradcu se je moral prepričati, da ni nagajivost, ne starokopitnost, ne kakšno sovraštvo proti izobrazbi, kar sili naše ljudstvo, da zahteva jesenske počitnice, temveč, da so merodajni nepremostljivi gospodarski razlogi, da ljudstvo s tako odločno gesto povdarja to svojo zahtevo. In v tem šolskem svetu so preklicali in prenaradili svoj sklep po eno, odnosno dveletnem eksperimentu ter dali ljudski šoli na deželi spet jesenske počitnice. Menda pač ne bo nihče trdil, da so bili v graškem deželnem šolskem svetu slabši šolniki in manj izobraženi zastopniki ter uradniki, kakor pa so v ljubljanskem, in vendar so se uklonili želji in zahtevi ljudstva, saj se je vklonil prostovoljno celo velik del učiteljstva. Ako bi si pogledali vsi tisti, ki sedaj zopet dražijo ljudstvo, razprave po časopisih in merodajnih korporacijah, bi se prepričali, da delajo nepotrebno razburjenje in bodo morali ravno tako zopet nazaj na stališče, kakor ga je zavzel po bojih in poizkusih nekdanji štajerski deželni šolski svet; pri nas uspeva šola in dom najboljše, ako so na kmetih počitnice v jeseni. Lahko sicer rabite proti staršem silo, lahko povzročite stotine in tisoče težav, neprimlik in kazni, toda na zadnje boste morali spoznati, da je življenje močnejše, kakor mi vsi skupaj, in po nepotrebnih žrtvah boste se zopet odločili za — jesenske počitnice.

Mi vsi bi morali veliko bolj zidati na podlagi: iz ljudstva izhajamo; za ljudstvo smo dolžni delati, njegove življenjske potrebe spoznavati in jih pri delu za umstveno, moralno in gmočno povzdigo uvaževati. Toda zdi se, da znaten del učiteljstva in z njim višji šolski svet tega ne uvažuje. Ako bi se bolj poglobil v razmere in odnošaje in bi manj uvaževal administrativne in osebne udobnosti poedincev, bi do zopetnega boja o počitnicah gotovo ne prišlo!

Zakaj hoče ljudstvo jesenske počitnice?

Zahteva po jesenskih počitnicah je pred vsem gospodarskega značaja. Še več: je v znatni meri vprašanje obstanka revnih rodbin na deželi.

Pri nas prevladuje na Štajerskem med Slovenci malo kmetijstvo. Polgruntarji, četrtgruntarji, kočarji, gormani, viničarji in delavci-dinarji tvorijo ogromno večino prebivalstva. Nasproti njim izginja vse drugo. Ti ljudje pa nujno in brezpogojno rabijo svoje otroke pri svoji težki življenjski borbi za skromni kruhek in obstanek. Če greste na deželo, videli boste čisto po poljih, travnikih in vinogradih otročiče do dveh let. Starši so jih morali vzeti s seboj na dnino. Poleti to gre, ker je tpplo, v jeseni pa ne, ker je prehladno in mokro in tako čuvajo starejši, soloobvezni to deco doma čisto za dve rodbini skupaj! Ti otroci pa oskrbujejo tudi kravico in svinje čez dan, ko starši kot delavci in dinarji delajo daleč od svoje koče in ne morejo čez dan domov.

Kmetska deca spomladi in poleti napase — opozarjamo, da prevladuje paša na vrvi! — že pred šolo in popoldne po šoli, ker je dan dolg in so jutra topla. V jeseni to ni mogoče. Dan je kratek, jutra hladna, čisto slana, zato se pase od devete, oziroma od desete ure zjutraj pa do enih, do treh popoldne. Lahko se postavimo vsi skupaj na glavo, ali teh gospodarskih in podnebnih razmer, ki obstojajo in se ne dajo spremeniti, ne bomo predrugali. Soloobvezna deca je tukaj glavna pomoč pri gospodarstvu in s tem moramo računati.

Ni treba govoriti o tem, koliko sodeluje kmetska mladina pri spravljanju in oskrbovanju jesenskih sadov in poljskih pridelkov na jesen. Kako brezpogojno je tukaj potrebna, ker kratkomalo starši brez njih shajati ne morejo, to ve vsak, ki je samo malo vtaknil nos v naš spodnještajerski malokmetijski obrat.

Ze sedaj je življenje za kmetsko ljudstvo težko: delo, trud in znoj izpolnjujejo borbo za obstanek. Ni kratkomalo mogoče, da bi ljudstvo zamoglo pogrešati pri tem svojem delu svojo mladino. Mladini sami pa ni kakor ni delo v telesno ali duševno škodo. Če se hoče šola prilagoditi tem razmeram, katerih izpremeniti ni mogoče, bo dosegala popoln uspeh! Prav radi pa priznamo, da je treba tudi malo osebne požrtvovalnosti od strani učiteljstva.

Da je naše učiteljstvo tako pridno, skrbno, delavno, ni v najmanjši meri pripisovati dejstvu, da kmetska mladina od prve dobe tako močno sodeluje in pomaga staršem. Ako kje, velja tukaj pregovor: «Česar se je Janezek učil, to Janez zna». Učil se je trdo delati in spoštovati delo, ljubiti zemljo, zato je naš rod takšen, kakoršen je.

In pedagoški — šolski razlogi? Prosim, poglejte si šole in statistike o uspehih! Štajerski Slovenci imajo največ in najlepših šolskih stavb, oni so najbolj med vsemi Jugoslavlani povprečno izobraženi, torej jim jesenske počitnice niso preveč škodovala, posebno pa drugim ne koristile!

Predaleč bi šlo, ovreči dokazovanja o potrebi enotnosti, v vseh mogočih utemeljenih in neutemeljenih, resničnih, namišljenih in preveč podčrtanih razlogih. Naš zaključek je: življenski odnosi, gospodarske razmere in potrebe so močnejše in silnejše, kakor vsi protirazlogi, zato jih je treba upoštevati in ne obteževati ljudstvu borbe za obstanek!

Kaj nasvetujemo?

Ker smo prepričani, da bo višji šolski svet moral upoštevati voljo ljudstva, ki noče prav ničesar, kar bi mu bilo v škodo, temveč hoče le to, kar je pametno, nujno in potrebno, zato svetujemo v odgovor na vsa vprašanja in dopise sledeče:

1. Vsi okrajni šolski sveti naj takoj sestavijo vloge in sklepajo o počitnicah in vsi člani jih naj podpišejo ter takoj odpošljejo na višji šolski svet v Ljubljano.

2. Posebne protestne vloge naj napravijo v zadevi počitnic tudi vse kmetske občine in podpišejo jih naj po možnosti vsi odborniki.

3. Enako naj delajo zastopniki našega ljudstva pri okrajnih šolskih svetih!

Ni merodajno, ako tukaj ali tam učitelj ali kdo drugi ugovarja in se protivi. Vi hodite določeno svojo stvarno pot in storite kot zastopniki ljudstva svojo dolžnost!

Stvar je nujna, ker bo višji šolski svet začetkom julija odnosno v drugi polovici junija gotovo imel še sejo in pri tej priliki sklepal.

Ker starši in ljudstvo nima glasu in zastopstva pri sedanjem višjem šolskem svetu, apeliramo na zastopnika cerkve gospoda kanonika Vraberja, da zastopa ljudsko stališče!

Politični ogled.

KRALJEVINA SHS.

Režim sicer skuša svečano razpoloženje kraljeve poroke izrabiti v svoje svrhe, pa nima posebne sreče, vlada je od dne do dne bolj zrahlijana in svečanostni dnevi so radi profitov in odlikovanj vladne gospode še posebno razdvojili in sprli. V beograjskih političnih krogih se kot izhod iz te zagate in zmešnjave označuje in pričakuje kraljev poziv na narod in razpis novih volitev. Vsled nastalega položaja bo težko mogoče, da se volitve v oblastne skupščine izvrše v določenem roku. Kakor poročajo listi, se predvideva zopet nova razdelitev države na oblasti in se bodo radi tega brzkone volitve odgodile. Vlada je že matiskala proračun za leto 1922, ki se je pričel razdeljevati posameznim poslancem. Debata o proračunu se bo začela brzkone v četrtek. Načelna debata bo trajala vsaj mesec dni, na kar se bo pričela debata o posameznih postavkah. V svatbenih dneh sta Pašič in romunski diktator Bratianu kovala razne naklepe, ki jih je javnost takoj spoznala kot zaroto proti Rusiji. Romunija ima zasedeno Besarabijo in če bi radi tega nasilja prišla z Rusijo v konflikt, bi ji SHS vlada pomagala s svojo vojsko.

BOLGARIJA.

Kongres bolgarske zemljoradniške stranke je pokazal, da se v Bolgariji pripravljata popolna samouprava in vlada delavnega ljudstva. Ministrski predsednik Stambulijski je na veličastnem zborovanju nagovoril narod z »orači in seljaci«, naglašal upravičenost vlade pluga, srpa in kladiva ter obsojal velekaptal in šovinizem, ki tlačil delavne sloje in krši mir na svetu. Sovraštvo Beograda do Bolgarije izvira tudi iz tega, ker Bolgarija odklanja režim in politiko, ki se je pri nas ugnedila. Radi vpadov neklih komitov v južno Srbijo, se iz Beograda grozi Bolgarom celo z orožjem, četudi je bolgarska vlada na komitski akciji nedolžna.

ČEHOSLOVAŠKA.

Prosuetni minister je izjavil, da namerava pooblaščen minister za Slovaško še pred jeseni iztopiti iz vlade. Na njegovo mesto bi prišel zopet kak uradnik, ker je politična situacija na Slovaškem taka, da ni misliti na to, da bi to mesto hotel prevzeti kak politik izmed slovaških političnih strank. »Venkov« poroča, da bodo vojna posojila v Čehoslovaški povrnjena v višini 80 odstotkov.

MADŽARSKA.

Volitve so se vršile pod največjim nasiljem, listi so se razveljavljale, glasovi utajili, glasovnice ponaredile, vlada pa vendar ni prišla na svoj račun in socialisti so izredno mnogo pridobili.

Tedenske novice.

Velika orlovska slavnost v Rajhenburgu. Telovadni odsek Orel v Rajhenburgu priredi ob priliki blagoslovitve nove zastave dne 29. junija, na praznik sv. Petra in Pavla Orlovski tabor. Spored: Ob pol 10. uri dopoldne sprejem gostov iz Ljubljane in Zagreba. Ob 10. uri sv. maša s cerkvenim govorom (prof. dr. Medved), po maši tabor. Ob 3. uri popoldne javna telovadba, nastop članov, članic in naraščaja. Po telovadbi prosta zabava. K obilni udeležbi uljudno vabi odbor.

Dekliški tabor na Svetini pri Celju. Na binkoštni ponedeljek so imela dekleta laške in celjske dekanije, organizirane v Marijini družbi, Orlici in Dekliški zvezi, krasno uspeli tabor na Svetini pri Celju. V procesiji došle mladenke je pred lepo okrašenim slavolokom pozdravila domačinka Neža Sevšek. V cerkvi je celjski gospod vikar Jurak v poljudni in krepki besedi pokazal mladini pravo pot do značajnosti. Po službi božji je tajnik Krajnc pred cerkvijo pozdravil zborovalke in zborovalce — nad 1000 ljudi, ter na to v svojem govoru opozarjal na duha skupnosti, socialnega duha, s katerim moramo zopet prešiniti družbo, ako hočemo, da bo srečna. Anica Mihečič, Orlica iz Celja je govorila o dekliških organizacijah, posebej o Orlici; Marija Ratej s Svetine: O zgodovini svetinske cerkve; Marija Kač iz Teharij: Cloveško družbo moramo zopet prešiniti s krščanskimi načeli! Anica Medved iz Celja: Dekliška zveza; Cecilija Laznička iz Laškega: O ženski bojevitosti in samopremagovanju; Neža Aškerc od St. Lenarta nad Laškimi: O dekliški poštenosti in časti; Cecilija Fidler, od St. Jurja ob juž. žel: O srčnosti in značajnosti; Tončka Ropo-

tar, Orlica iz Celja: o značajnosti in odločnosti; Roza Krašovec od St. Lenarta nad Laškimi: O nevarnostih, ki pretijo dekletom; Marija Hrenko, predsednica Poselske zveze v Celju: Casopisje; Pavla Kuntara iz Laškega: K desetletnici laške Marijine družbe. — Dekliškega tabora so se udeležili tudi westfalski Slovenci, ki so se ravno pripeljali v domovino. V imenu westfalskih Slovencev je pozdaval zborovalke duhovni voditelj westfalskih Slovencev g. Tensundern, in svetinski rojak Vincenc Tuhtar, predsednik združenih katoliških društev Slovencev v Nemčiji. Koncem zborovanja je domači gospod župnik Gašparič pozval zbrane mladenke, naj misli, ki so jih slišale na taboru, ponesejo vsaka v svojo župnijo in jih tam tudi uresničijo: V vsaki župniji laške in celjske dekanije se naj v najkrajšem času ustanovi Dekliška zveza, kjer je še ni!

Zupanska zveza poziva svoje člane, naj zanesljivo in naglo sklepajo proteste proti nameravani preložitvi šolskih počitnic na kmetskih ljudskih šolah od jeseni na poletje. Te proteste naj pošljejo takoj na Višji šolski svet v Ljubljano.

«Republikanec» Novačan v Mariboru. V petek, dne 9. t. m. zvečer je hotel dr. Novačan na tihem zborovati v Mariboru v neki goslini v Magdalenskem predmestju. Učeni doktor se je zelo razburil, ko je kot poslušalec stopil v sobo, kjer je bilo zbranih kakih 20 brivcev in železničarjev, naš poslanec Žebot. Ker naši niso imeli namena kaliti dr. Novačanu njegovo srečo, se je poslanec Žebot s svojimi kmalu odstranil. Dr. Novačanu sreča ni bila mila. Za njegov tajni sestanek je zvedela policija in je vseh 20 zborovalcev z Novačanom vred odgnala na policijo, kjer so jih zasliševali do rane jutranje ure. Seveda se bo dr. Novačan sedaj smatral kot velikega »mučenika«. Tudi mi ne odobravamo nastopa policije. Saj dosedaj še nikjer ni bilo v veljavi, da so se morale seje in zaupni sestanki naznaniti oblasti. Sicer pa se Novačan zelo moti, ako misli, da mu bo naše ljudstvo sledilo ter verjelo njegovim bajkam. On je bil že pri vseh strankah, povsod je iskal sreče. Mož bi rad postal poslanec in tudi ministrskega sedeža bi se ne branil. Ko mu republikanstvo ne bo več prijalo, pa postane zopet kaj družega.

Prav tako! Dr. Novačan se je iz svojih ponesrečenih shodov naučil sledeče, kakor sam pravi v 39. številki »Naše vasi«: 1. Da se vse slovenske stranke, klerikalne, liberalne in samostojne najdejo v bratskem objemu, kadar je treba iti proti republikanski stranki. 2. Da to stori, ker se boje republikanskega razpoloženja slovenskega naroda, ki hoče imeti republikansko stranko. 3. Da se držijo omenjene stranke proti nam le z nasiljem in lažjo. — Vsakega poštenega Slovenca morajo te Novačanove besede iz srca razveseliti in najsi do te ali one stranke. Naše zdravdo kmetsko-delavsko ljudstvo je nam reč na vseh dosedanjih Novačanovih shodih enodušno odklonilo njegovo republiko in je s tem pokazalo svojo politično zrelost. Slovenci niso Zagorci. Iz razpoloženja slovensko-kmetsko-delavskega naroda je moral Novačan uvideti, da ni res, da bi hotelo ljudstvo imeti njegovo — republikansko stranko, ter mu nastavljati ramena, po katerih bi zlezal v Beograd. To si naj zapomni gospod Novačan: Naš narod je do grla sit njegovih demagoških fraz in za to hoče pozitivnega dela, na podlagi gesla: Vse za vero, dom in kmetal!

Zora puca — bit će dana. Hrvatski svečeniki, s katerimi smo imeli priliko govoriti, so rekli, da so ob štajersko-hrvatski meji od nas razbiti Novačanovi, oziroma Radičevi shodi, kateri so se vršili ob asistenci nekaj stotin hrvatskih republikanskih kmetov, prve dneve zelo vznemirjevalno uplivali na hrvatski narod, ki pa se začenja sedaj polagoma iztreznjevati. Seljaki pravijo, naj imajo štajerci svoje in mi svoje. Najvažnejše pa je dejstvo, da so začeli razmišljati o Radičevi taktiki in se vprašujejo: ali je res, imel Radičev popolnoma prav, da ni šel s svojimi poslanci v Beograd? Voljo hrvatskega naroda bi morda lahko in še bolj prepričevalno pokazal svetu, ako bi v Beogradu aktivno nastopil proti srbski nadvladi. Tako pa se drži doma kakor mila Jera in cepeče z nogami kakor razposajen otrok, rekoč: Ne grem, pa ne grem! — Tudi Zagorci že začenjajo razmišljevati in to so — vesela znamenja.

Kako se godi našim vojakom v Kragujevcu? Še ni dolgo, ko so lagali poslanci: Dobnik, Majcen in Brandner, ki so obiskali garnizijo Kragujevac, kako se našim fantom godi tamkaj dobro in imajo vsega dovolj. Poročilo zgoraj omenjenih je bilo neresnično, kar smo takoj pribili in sedaj se oglašajo naši fantje vojaki, ki trdijo isto. Za danes objavljamo poročilo podoficirjev iz Kragujevca ki se glasi: »Čital sem članek v »Jutru« in se jezil, a danes sem čital članek v vašem listu in se razveselil, ker vidim, da ima tudi takih ljudi, ki ljubijo resnico. Nas je podoficirjev Slovencev v Kragujevcu okrog 20, pa je samo eden govoril v imenovanih gospodi (Majcen, Dobnik in Brandner) in sicer v čisto drugačnem pomenu, kot pa oni pišejo v »Jutru«. Obiskali so nas, »pešački puk« in »Inžinerijo« pri nas, pri artileriji jih pa še bilo ni, ker niso imeli časa, so rajši šli gledat konjsko dirko, ki se je priredila tega dne. Vaše vrstice so pa čisto na svojem mestu in resnične, kar lahko potrdi vsak slovenski podoficir, služeč v Kragujevcu, še bolj pa vojaki. Zahvaljujoč se vam za vaše zanimanje za nas vas pozdravljamo. Podpis: podoficirji Slovenci v Kragujevcu. Ako hočejo gospodje demokraci in naši samostojni, da jim še bolj pobijemo njihovo laž o roznati usodi naših fantov-vojakov v južni Srbiji, bomo objavili še nekaj značilnih pisem. Sicer pa nam pišejo fantje: Le naj počakajo ti lažnjivi petolizci, ko odslužimo svoj predpisani rok in se vrnemo domov, bomo z demokratsko-samostojnimi lažnjivci obračunali sami. Ako bo izpadel obračun bolj trdo in robato, so si krivi sami: laž se pobija pri vojakihi s pestjo!

Kaj vse se upa demokratski učitelj! Od Gornje Sv. Kungote nam poročajo: Saj ljudje dolgo molčimo in

potrpimo; pa kar je preveč, je preveč. Mislimo na našo šolo, ki jo vzdržujemo zato, da bi se naša deca vzgojila za poštene ljudi in se tudi vsaj najpotrebnejšega naučila. Naše učiteljstvo se pa tako vede in tako deluje, da so marsikateri starši že sklenili, otrok sploh v šolo ne več pošiljati; oni pa, ki še hodijo v šolo, pripovedujejo, da sede v praznih razredih. Mlajši učitelj se namreč, kjer le najde priliko, odlikuje s svojim bogokletnim govorjenjem; celo pred velikim razpelom pred cerkvijo so ga že slišali, kako je zaničljivo izgovarjal najgrše hrvaške bogokletne psovke. Znano je tudi, kako je s šolskim vodjo vred napadal in sramotil naše najboljšee može — seveda ne vselej v treznem stanju. Ta človek je morebiti dober vzgojitelj svojih psov, za katere ima očitno več brige nego za deco, a v šolo ne spada. Čudimo se samo, da nezadovoljnost ljudstva ni že došla hujše buknila na dan; smo pač pohlevni ljudje, zato si pa taki gospodje toliko upajo. Toda tudi naše potrpežljivosti je konec in zato merodajno oblast javno na to opozarjamo. Saj je sedaj tu splošna sodba, da je naša šola poprej pod nemškutarskim vodstvom veliko bolj služila svojemu namenu, nego sedaj pod »narodnim« učiteljstvom.

Predstava v korist Otroške bolnice kraljice Marije. V kratkem se bo vršila v našem gledališču predstava v korist Otroške bolnice kraljice Marije, pri kateri nastopijo učenci in učenke naših meščanskih in ljudskih šol s petjem, rajalnimi nastopi in igro. Otroci se pod vodstvom našega vrlega učiteljstva marljivo vadijo. Vsak, ki se spominja laške šolske igre v korist Jugoslovanski Matici v mestnem gledališču, bo gotovo z veseljem pozdravil to lepo prireditve naše mariborske mladine.

Odgovor »Pozivu« v »Kmetijskem listu«. V številki 21., str. 4, pod naslovom »Poziv« se šolovodja zagorski pri Kozjem v »brezmejni maščevalnosti in onemogli jezici« na vsa usta peni in po samo njemu dani domišljavosti in grdi ošabnosti psuje ljudi izza plota s priimki kakor bi ljudje krivi bili, da ima neredno šolo. Vsakega državljana dolžnost je, da skrbi za ureditev lepe naše države zlasti na obširnem polju šolstva. Ali ne veš Janž, kaj je rekel pred par leti v ta namen vzorni in skrbni višji deželni šolski nadzornik. »Šola naj bo učilnica, in ne mučilnica, učitelj naj je otrokov oče in njegovim staršem pomočnik v vzgoji«. Želimo torej vsi da v Jugoslaviji rasto kulturna srca in pamet in ne posurovelost in neznanost. Pametnemu dovolji!

Pogreb mladega Orla. Dopis iz Hoč. V nedeljo, 11. junija smo ob ogromni udeležbi domačinov pokopal vrlega dijaka 6. gimnazije Alojza Mulec. Pogreba so se med drugimi tudi udeležili zastopniki proforskega zbora mariborske gimnazije, lepo število dijakov, Orli iz Maribora, Slivnice in Frama, ter domači Orli in Orlice. Krsto so nosili Orli. Pogreb je vodil g. profesor dr. Medved, spremljan od štirih duhovnikov. Ob odprtju grobu so se v ginljivih, v srce segajočih govorih poslovali od rajnega g. prof. dr. Medved, kot zastopnik mariborske gimnazije, prof. dr. Capuder, kot zastopnik Orla, dijak mariborske gimnazije in framski župnik. Najrajnim izgubi hočka fara enega najboljših svojih mladeničev. Naj mu bo zemljica lahka!

Slovesno sprejem novih zvonov bo v soboto, dne 17. t. m. ob 5. uri popoldne pri kapeli g. Pukl v Razvanju pri Mariboru. Od kapele bodo prepeljani zvonovi slovesni procesiji v cerkev. Slovesno blagoslovljenje bo v nedeljo 18. t. m. ob pol 10. uri. Prijatelji sv. Mihael pristrčno povabljeni!

Pobožnost pri Sv. Treh kraljih v Slov. gor. V torek, sredo in v četrtek pred praznikom Srca Jezusovega, dne 20., 21. in 22. junija, obhajamo v naši romarski cerkvi slovesno tridnevno kot pripravo na praznik Srca Jezusovega. Bo vsak dan zjutraj in zvečer pridiga. Vodila jo bodo oč. ggg. misijonarja iz Celja (Sv. Jožef). Celo noč pred praznikom bomo pred izpostavljenim sv. Rešnjim Telesom molili in slavili božje Srce, in praznik sam v petek, dne 23. junija obhajali z dvojno predpoldansko in popoldansko službo božjo. K pozni službi božji pridejo procesije iz sednjih župnij in se bo pred pozno službo božjo vršila veličastna procesija s sv. Rešnjim Telesom in s podobo božjega Srca. Častilci, častilke božjega srca iz Slovenskih goric, na veselo svidenje ob tridnevnicu in na praznik božjega Srca v naši romarski cerkvi, da bo proslava dostojna božjega Srca, nam pa prekristna za častni in večni blagosor!

Köpeniški stotnik v Limbušu. V soboto zvečer se oglašil pri občinskem uradu v Limbušu nek »narednik« in ne policije in je trdil, da se v gostilni Franca Kučerja pripravljajo bankovci. Zahteval je, da mu župan oskrbi orožje, ki ga spremlja, da zapečati in s seboj v Maribor g. nese vsa gotovina, ki jo najde v imenovani hiši. Ker se pa ta »narednik« zdel činteljem sumljiv, ga je orožje spremljal ne samo do Kučerja, ampak do Maribora, kjer je izročil roki pravice. Toliko drugim v poduk in svarilo!

Ko kri vskipi vsled nasilja. — Posestnik Doplik v Lajtersbergu, ki se je že proslavil z odurnim postopanjem proti strankam v svoji hiši, je imel v nedeljo svojimi težaki in viničarji burno razpravo glede služka in dela. Delavci so lepo prišli pred njega in prosili, naj jim medze zviša, Doplikar je pa enemu pri solil klofuto. Oklofutaneemu človeku je kri zavrela, in vlekel je iz žepa — nož, zamahnil — Doplikar je skočil in bodež je zadel njegovo hčer v prsa. Rana bo ni nevarna.

Silna toča in neurje. Iz Pilštanja nam poročajo: Na binkoštno nedeljo ob 3. uri popoldne je prihrula strma nevihta s točo od severo-zapada. Med strašnim harjem je nasipalo toče, kakor da bi zapadel visok sneg. Še drugi dan so bili velikanski kupi toče pod pom in tam, kjer jo je voda nanosila skupaj. Občini Drenskobroje je trpela silno škodo, posebno v vinogradih. V okolici Pristave in Dobležiče je v večini vinogradov uničenega čez polovico pridelka. Trta še bo drugo leto trpela na slabih posledicah. Okolica Pečkovo selo, Vinodol in Zdrhost so pa bolj trpele vsilivost strašnega naliva. Menda se je utrgal oblak. Voda je o

nesla skoro cele njive z nasadi, zasula travnike, razdrapala vinograde, da nekaterih več ne bo mogoče popraviti. V njivah je največ trpela rž in pšenica. Stari ljudje ne pomnijo takega neurja.

Meščanska šola v Brežicah. Vpisovanje učencev in učenk v prvi razred (za šolsko leto 1922-23) se vrši v dne 28., 29. in 30. junija v dopoldanskih urah. V poštev pridejo učenci, ki so dopolnili 11. leto svoje starosti in so posejali ljudsko solo skozi pet let z dobrim učnim uspehom. Predložiti imajo zadnje izpričevalo, krstni list ali izpis iz krstne knjige in izkaz o cepljenju koz. — Ravnateljstvo.

Takih tatov je malo! V Dubrovniku v Dalmaciji je ukradel neki uzmovič oritelji Caporusi iz stanovanja demarno svoto v znesku 190,000 kron. Ukradeni denar je bila cela imovina, katero oje posedala družina, ki je prišla vsled tatvine v velike življenske stiske in pomanjkanje. Uzmovič, vigeč družinsko bedo, jej je vrnil ukradeni denar po pošti. Kaj takega se pripeti pač redkokedaj.

Boj v planini. Iz občine Stupne blizu Jajca v Bosni se je napotilo te dni 39 težakov na planino Lisina gora, da zgradijo ograjo krog neke livade, ki je služila stupniški živini za pašo. Ko so dospeli težaki do cillja, so zapazili, da si je ogradiril livado in si jo prisvojil neki Pero Koponja s svojima dvema sinovoma Mehom ter Janičem. Težaki so se vrnili v selo in javili kmetom, kdo si je prilastil njihovo pašo na planini. Kmete je ta kršitev pašnega prava razburila ter so se napotili na planino, da nasilnim potom razčerejo ograjo ter preženejo nasilneže. Pri ograji na planini je došlo najprej do ostrega prerekanja med seljaki in nasilno trojico. Ko so pa začeli kmetje podirati ograjo, so Koponja in njegova dva sinova počenili za drevesa, zgrabili za puške in jih sprožili na goloroke seljake. Pri tej priliki je bil kmet Stojan Trivunović težko ranjen in je pozneje izdihnil, več seljakov pa lahko. Oblasti, obveščene o žalostnem slučaju, so poslale na planino žandarje, ki so vse tri nasilneže prijeli in jih predali sodišču.

Ze zopet so obsodili Nazarena na dve leti ječe. V «Gospodarju» smo že objavili dokaj slučajev, da je obsodilo vojno sodišče Nazarene (to je verska sekta, ki noče nositi in rabiti orožja) na večletno ječo. Te dni je sarajevsko vojno sodišče že zopet obsodilo prostaka 33. pešpolka Pajo Činčurka iz Gložena pri Novem Sadu. Činčuruk se je branil v svoji garniziji v Sisku orožja in ni hotel priseči. Sodišče v Sarajevu mu je prisodilo radi nazarenstva dve leti težke ječe. Činčuruk je sprejel kazen brez vsake pritožbe.

Gospodarstvo.

Hibride ali križanke. Ako bi na primer brazdo cvetoče šmarnice oplodili s cvetnim prahom zlahtnine, bi nastala iz tega jagoda. Ako posejamo peške te jagode, ki je nastala iz križanja (šmarnica — zlahtnina), bi zrasel trs, katerega sad bi ne bil več popolnoma podoban šmarnici, ampak bi vseboval že tudi nekatere lastnosti zlahtnine. Ta novi trs je križanka ali hibrida. Potom križanja je večkrat mogoče spojiti dobre lastnosti ene vrste in izpopolniti druge. Ko je pred nekako 40 leti začela trtna us uničevati naše stare nasade, smo bili primorani začeti s popolnoma novim načinom sajenja.

Domačo trsje, katero smo prej razmnoževali večinomoma z grobanjem, je podleglo trtni uši in zato smo morali cepiti domače vrste na trežno in proti trtni uši bolj neobčutljivo ameriškansko podlago. V začetku smo rabili samo Ripario montikolo in solonis. In še danes rodijo skoraj vse naše gorice na teh podlagah. Pri rekonstrukciji naših goric pa smo premalo pazili na zemljo, v katero smo sadili cepljeno trsje. Praksa je pokazala, da ne veljajo vse navedene podlage za vsako zemljo, ker zemlje, ki vsebujejo veliko množino apna, ne ugajajo tem podlagam in na njih cepljene vrste zbolijo na klorozi ali žoltnici. Da se temu nedostatku odpomore, so vinarski strokovnjaki začeli dosedanje podlago, ki prilično zadostuje zahtevam po rodovitnosti, zorenju lesa itd. križati s takimi ameriškanskimi podlagami, katerim ne škoduje tudi večja množina apna v zemlji. — Danes že imamo na stotine križank ali hibrid, od katerih pa samo nekatere ustrezajo našim zahtevam. — Pred vojno so z državno pomočjo v Dvoru pri Smarju delali obsežne poizkuse s hibridami. Pokazalo se je, da križanke Berlandieri — Riparia 420 H, Aramov — Rupestris, Riparia — Montikola 1 R, Riparia — Rupestris in Kaselas — Berlandieri 41 B niso nikdar dobile žoltenice ali klorozi. Ker so te hibride dobro uspevale v matišnjaku, pa še ni s tem rečeno, da bi na teh podlagah tudi uspevale vse, na nje cepljene domače trtne vrste. Tako je na primer zeleni silvaner cepljen na Aramov — Rupestris dobil v goricah takoj žoltenice, med tem, ko se je vcepljen na Ripario — Montikola 1 R še precej dobro obnesel. Ko homo morali zopet začeti s sajenjem novih goric, bo treba največje previdnosti in pomoči naših vinarskih strokovnjakov, da homo sadili za vsako zemljo primerno domačo vrsto. Dosedanje izkušnje nam morajo biti kažipot, da se obvarujemo nove škode. Te vrstice so imele samo namen, pokazati našim vinogradnikom, kako nastanejo hibride ali križanke, kako nam koristijo in obrniti na nje pozornost vinogradnikov pri novih nasadih.

Trtna plesen (Oidium Tuckeri). Ta trtni bacil se je naselil najprej krog leta 1840 pri Londonu v Angliji. Tam imajo velike rastlinjake, katere kurijo in zorijo grozdje že za Veliko noč. V teh rastlinjakih mu je toplota ugajala in se je kar naselil. Kakor že povedano, je tudi trtna plesen ameriški emigrant. V letu 1848 se je pojavila ta bolezen že na Francoskem, v letu 1851 na južnem Tirolskem in se kmalu razširila na vse vinorodne pokrajine. Se le v letu 1862 so spoznali v žveplu zanesljivo sredstvo proti temu škodljivcu. Trtna plesen je umazanobela močnata prevlaka na zelenih jagodah, peresih in poganjkih. Ta sestoji iz izredno fine nitaste prevlake, ki se zajeda v gornjo kožico (epidermis) napadenih delov, pobira tam svojo hrano in jih tako uničuje. Globlje kot v gornjo kožico svoje sesalne organe ne poganja. Pri jagodah se gornja kožica, ki je napadena, ne more več širiti, od znotraj pa jagoda raste in zato končno spoka, tako, da se vidijo peške. Skoz to, da napada liste in poganjke, ropa trsu življensko možnost. Najučinkovitejši in najenostavnejši sredstvo proti temu

škodljivcu je žvepljanje z žveplanim prahom. To je izredno fino zamleto žveplo. Varovati se je žveplena cveta, ki sestoji iz sublimiranega žvepla, to je iz izredno finih kroglic, ki se na dele vinske trte težko primejo in večinoma zdrčijo na tla. Vpliv žvepla obstoji v tem, da se napravi žveplena sokislina vsled solčne vročine in dotična uniči plesni življenje. Žveplamo takoj po prvem škropljenju, pozneje pa parkrat še samo grozdje. Žveplamo samo takrat, kadar se nadejamo delj časa lepega vremena. Če je bil kmalu dež po žveplanju, moramo istega ponoviti. Ob večkratnem deževju se z uspehom rabi salajodin (natrijev tiosulfat) v 1 odstotni raztopini med navadnim galičnim škroplivom. Vsa druga sredstva so več ali manj nezanesljiva in predraga. Z uspehom se rabi v času, ko trs počiva, žveplenoapnena brozga. 1 liter dotične zređen z dvema do tremi litrama vode uniči trose (semenje) od oidija, ki prizimuje na trsju, ako namažemo z njo temeljito ves trs. Tako namazano trsje pa tudi nekaj pozneje poganja, kar ima za posledico, da je varnejši pred pezehom. Domnevalo se je, da bo ta bolezen od nas popolnoma izginila vsled mrzlih zim, toda zadnja leta so pokazala, da je ta domneva napačna in homo morali nasprotno tem bolj zatirati to bolezen, ako hočemo, da se je ubranimo.

Štajerski vinogradi. Toplo, suho, solčno vreme je zelo ugodno uplivalo na rast in razvoj vinske trte, tako se je zamuda v prejšnjem razvoju vsled slabega in pa hladnega vremena zopet popravila. Ta teden stojijo že vse trtne vrste v polnem cvetju, med tem ko so izabela, šmarnica in rano cvetoče vrste, kakor burgunder, že odcveteli. Vsled lepo dozorelega lesa v lanskem letu nam javljajo iz vseh krajev, da kažejo gorice bogat nastavek. Kaverki so veliki in lepo razviti. Druga kop je večinoma opravljena, istotako prvo žvepljanje in prvo škropljenje. Začelo se je pleti in vezati. Vinska trgovina miruje, vse čaka, kako bo odcvetelo grozdje in kako bo vreme prve tedne po cvetu.

Sejmsko poročilo. Na svinjski sejmu v Mariboru dne 9. t. m. se je pripeljalo 248 svinj in 1 koza. Cene so bile sledeče: Mladi prašiči 5—6 tednov stari komad 300—550 K, 7—9 tednov stari 600—830 K, 3—4 mesece stari 1300—1600 K, 8—10 mesecev 2000—2200 K, 8—10 mesecev 4000—4200 K, 1 leto stari 670 K.

Zagrebski trg z živim blagom. Na zagrebskem živinskem trgu ni več toliko živine kot poprej. Hrvatski kmet ima dovolj paše in bo gonil živino na sejme še le v avgustu. Ako bodo dogoni na sejme v avgustu veliki, bo tudi cena živini padla. Radi prevelikih cen se živina od nas ne izvažata, italijanskih kupcev pa sploh ni več na naše sejme. A kljub ukinjenemu izvozu se še držijo živinske cene v neverjetni višini. Živinske cene v Zagrebu so bile minuli teden sledeče: govedo I 40—41, II 32—36, III 22—28 K. Svinje težke I 80—90, II 76—80 K, lahke I 72—74 K, II 68—70 K. Po vpraševanju po svinjah je bilo zelo živahno.

Cene kozam. Težke goveje kože se plačujejo 1 kg po 48 K2, lažje 42—44 K, telečje 64—70 K.

Čebelarški tečaj v Jarenini. V nedeljo, dne 28. maja je priredil gospod potovalni učitelj Jurančič pri tukajšnjih čebelarški podružnici enodnevni čebelarški tečaj, katerega se je udeležilo 38 čebelarjev. Z njemu lastno poljudnostjo in zgovornostjo nam je orisal življenje, koristi in dobiček čebele. Popoldan pa nas je popeljal k čebelnjaku g. Toplaka, ter nam popolnoma nazorno pokazal glavna opravila pri čebelah. Zalibog je bil dan veliko prekratek. Gospodu Jurančiču pa še enkrat pristrčna hvala. Upamo, da nas še v bodoče tudi ne pozabi.

Fr. Rudl:

Novejše naziranje o obdelovanju zemlje.

Obdelovanje zemlje po končani setvi in saditvi vsebuje toliko važnih in bistvenih točk, da mora biti o njih vsak umni poljedelec v splošnih obrisih vsaj nekoliko poučen.

Okopavanje in osipavanje kulturnih rastlin vsebuje vobče sledeče prednosti:

1. Uničiti se mora razplojeni plevel.
 2. Da se prehrani rastlina z ogljikovo kislino, ki se nahaja v zemlji.
 3. Ohraniti se mora vlaga na ta način v zemlji, da se zaustavi kapilarnost ali lasovitost zemlje in se ustvari umetno obsenčevanje zemlje na ta način, da se tvorijo male grude.
 4. Da se istočasno razredčijo rastline, zrači zemlja, da se ji dovaža kisik in s tem pospeši kipevajoča rahlost zemlje.
- Glede uničevanja plevela na vrtu in na njivi bodisi z roko, motiko, sekuro, lopato, s kultivatorjem ali ekstirpatorjem, je vsakemu praktičnemu kmetovalcu znano, kako se mora tako delo, ki je takorekoč samoobsebi umljivo, opravljati, kajti vsak razumen kmetovalec pre dobro ve, da plevel jemlje zemlji in kulturni rastlini rastlinske prehranjevalne snovi ter na ta način škoduje zemlji in rastlino ovira v rasti.

Toda plevel ne jemlje zemlji in kulturni rastlini samo redilnih snovi, ampak ji zlasti za časa suše jemlje še tudi vlažnost, katere že itak ni veliko v zemlji, (štedenje z vodo).

Le v tem slučaju ne škoduje preveliko plevel kulturni rastlini, ako je plevel veliko manjši, kakor so kulturne rastline, ali z drugimi besedami povedano: da plevel ne uživa v prvi vrsti svetlobo in zrak, ki sta namenjena samo za kulturno rastlino, nikakor pa za plevel, ki s svojim steblovjem in listjem obsenčuje kulturno rastlino. Gre torej predvsem za svetlobo, zrak in vodo.

Kakor znano, dobiva rastlina svojo hrano po koreninah. Korenine vsesavajo mineralične raztopine anorganih prasnovi (N. H. O. C.) v vseh svojih raznih molekularnih sestavinah, tako, da se zdi, kakor bi vse hotelo iti iz zemlje in se v to svrhu poslužuje rastlin.

Te neorganične, mineralične raztopine gredo skozi notranjost rastline in pridejo v list, kjer se vsled solčne svetlobe in gorkote spremene v organične snovi, kot je beljakovina, celuloza, v beljakovini podobne snovi takozvane auride, škrob, gumi, sladkor, maščobo in olje, toda ne brez vdihavanja — rastlina živi!

Rastlina pri dihanju izpuhteva to snovino, katero brezpogojno potrebuje človek pri dihanju in tudi za življenje, in ta snov je kisik. Nasprotno pa rabi rastlina pri vdihavanju tisto snov, katero človek pri dihanju izloča, in ta snov je ogljikov kisik.

Ogljikova kislina že vpliva zastrupovalno na pljuča, če se nahajata v kubičnem metru zraka samo dva grama te snovi. Rastlina pa ne more živeti brez ogljikove kisline, kajti ona zraste vsled razkrojitve te kisline v ogljik in kisik. En kilogram lesa da četrt kilograma oglja. So torej v rastlini najbolj zastopani voda, kisik in ogljik.

Gnoj, strohneče rastline in živalski ostanki ali odpadki tvorijo vsled vplivanja majhnih mikroob, bakterij, kakor tudi vsled zračnega kisika v zemlji velike množine ogljikove kisline (prekvasenje zemlje), ki je za prehrano rastline zelo važna.

Ako se n. pr. nahaja na njivi debela plast skorje, ne more iz zemlje izhlapevati ogljikova kislina, kar ima za posledico, da dobiva rastlina premalo hrane, postane žolta in hira namesto da bi se bujno razvijala.

Iz tega vzroka pomeni zrahljevanje zemlje, okopavanje in obsipovanje ne samo zračenje zemlje, marveč še tudi tvori prehrano rastline. In ravno vsled tega bi kako pregloboko ali prevečkratno obdelovanje zemlje povzročilo, da izgine iz zemlje preveč zraka, vsled česar trpi zemlja. Da bi se ta trditev na tem mestu preobširno utemeljevala, bi vodilo predaleč.

Glede ohrane vlažnosti v zemlji je to vprašanje tudi pri nas zelo važno, čeprav imamo v naših krajih precej vlažno obnebje. Mimogrede bodi omenjeno, da tu močvirnati kraji ne pridejo v poštev. Čim hujša je suša, tem važnejše postaja zrahljevanje zemlje. Okopavanje in obsipovanje mora biti plitvo, nikakor pa ne sme iti globoko v zemljo. Zemlja se ne sme globoko izsušiti, da ne nastanejo v njej razpokline.

Po letu bi se moralo po vsakem močnem deževju, kakor hitro se je zemlja toliko posušila, da je sposobna za obdelovanje, vršiti okopavanje, oziroma osipavanje.

Roko v roki z okopavanjem, ogrebanjem, oziroma obsipavanjem rastline se tudi naj vrši nadaljno razredčenje kulturnih rastlin, seveda v tem slučaju, ako se nahajajo pregosto druga tik druge, tudi se naj v taki dobi nasade ali presade rastline na tista mesta, kjer je gola zemlja.

Da je zračenje zemlje in dovažanje kisika zelo pomembno, o tem ni nobenega dvoma. So nitrificirajoče, to je solitar tvoreče in še druge vrste mikroskopično majhnih živih bitij, takozvanih bakterij, ki s pomočjo kisika tvorijo krog ali razkroj zemeljske površine plasti in brez tega razkroja bi bilo vsako umno negovanje onemogočeno.

Nadaljna tozadevna obširnejša izvajanja, ki bi vodila v agrikulturno-kemično in fiziološko smer, bi pač bila preobširna, kajti v tem članku sem hotel podati le nekaj namigov ali nekako spodbudo, za nekoliko bolj premišljeno in prevdarjeno obdelovanje zemlje, kar se namreč tiče okopavanja, ogrebanja ali obsipavanja.

Zagrebski žitni trg. Minuli teden se je v Zagrebu najbolj popraševalo po koruzi. Da je popraševanje po koruzi tako živahno, si lahko razlagamo na ta način, ker so koruzne zaloge v Sremu in Bački neznatne in ker se razvija nova koruza vsled suše po južnih krajih bolj slabo. Setve so zaostale po naših žitorodnih krajih vsled mrzlih dni v maju in vsled sedanjega pomanjkanja dežja. O našem žitnem izvozu minuli teden sploh niti govora ni bilo, ker je padla avstrijska krona. Cene posameznim žitnim vrstam so bile sledeče: pšenica 1600—160 K, koruza 1280—1320 K, ječmen 1300 K, rž 1440 K, oves srbijanski 1240 K, slavonski in bački 1349 K, moka od velikih mlinov in prvovrstna 24 K, slabša 22—23 K, otrobi 640—740 K.

Pomanjkanje sena se nam obeta. Kmetovalci tožijo, da je zelo malo trave in še tista se tako posuši, da niti polovico toliko sena ne dajo travniki kot ob navadnih letih. Ze sedaj plačujejo 100 kg svežega sena po 800 do 900 kron. Svetujemo poljedelcem, da varčujejo s krmo in da vsake bilko skrbno spravijo.

Hmelj. Na hmeljskem trgu v Zalcu je bilo tudi v prvem tednu tega meseca živahno razpoloženje in povpraševanje po hmelju. Za hmelj srednje dobre in prvovrstne kakovosti so plačevali po 2800—3200 čehoslovaških kron. — Tudi zunaj na deželi je bilo popraševanje po hmelju zelo živahno. Popraševanje po hmelju je vsled tega tako živahno, ker letošnja hmeljska letina ne kaže posebno dobro in ker predvsem Nemčija potrebuje zelo veliko hmelja, kajti njene hmeljske zaloge so do malega izčrpane. V Savinjski dolini obetajo hmeljski nasadi dobro letino. Bolhač ne povzroča hmeljski rastlini kake obšutne škode.

Vrednost denarja. Ameriški dolar stane 270 do 274, francoski frank stane 25,30 naših kron. Za 100 avstrijskih kron je plačati 1,72, za 100 čehoslovaških kron 52,545, za 100 nemških mark 98, za 100 laških lir 1450 jugoslovanskih kron. V Curihu znaša vrednost naše krone 1,90 centima (1 centim — 1 vinar). Od zadnjega poročila je vrednost naše krone poskočila za 8 točk.

Dopisi.

Razvanje pri Mariboru. Prvi shod Slovenske ljudske stranke v naši vasi se je vršil v soboto, dne 10. junija zvečer v gostilni g. Pukla. Zbrali smo se občinski odborniki in zaupniki. Shodu je predsedoval g. župan Kac. Naš posl. Zebot nam je v poljudni obliki opisal sedanji položaj. Vsi odobravamo taktiko naših poslancev in njih odločni nastop. Govoril je še g. Vizovišek iz Nove vasi. Poslancem SLS smo izrekli zaupnico z željo, da nas večkrat obiščejo.

Ruše. Nedeljski shod je lepo uspel. Posebno lepo število delavcev na zborovanju znači, da se naša stranka širi tudi med delavstvom. Goljujiva socialna demokracija nosi med nas samo prazne obljube, a na tihem podpira centralistično vlado. Na shodu sta govorila poslanec Zebot in delavski organizator Cimpret iz Ljubljane. Veliko število delavcev se je na novo pridružilo Strokovni zvezi.

Naznanilo.

Naznanjam cenjenemu občinstvu, da ostane radi prezidave in povečanja, trgovina en mesec zaprta.

Ker se v svrhu cenejšega nakupa jesenskega in zimskega blaga odpeljem sam v tovarne, bom potem v stanu svoje cenj. odjemalce kar največje postreči z najboljšim jesenskim in zimskim blagom.

Se priporoča

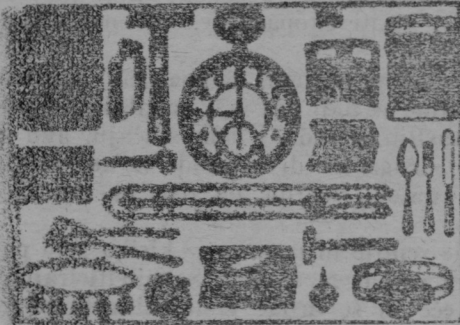
FRANC MASTEK

manufakturna in modna trgovina. Maribor, Glavni trg 16.

Zelo prijetno pri ribanju hrbta, rok, nog in celega telesa, kot kosmetikum za negovanje kože, zob in ust denuje lekarnarja Felleri dišeči «Elsafluid.» Mnogo je močnejši in boljši, kakor francosko žganje in že 25 let priljubljen. 3 dvojnate steklenice ali 1 specialno steklenico skupaj z zamotom in poštino za 72 kron pošilja: Eugen F. Feller, Stubica donja, Elzatrj 329, Hrvaško.

Našli boste za lastno uporabo in **DARILA**, predmete v zlatu, srebru, nakitu, sre, veržice, prstane, uhane, narokvice in krstne spominske obeske od raznih potrebščin

kaj iščete

pri znani firmi SUTTNER po najnižjih dnevnikih cenah v najlepšem modernem izdelku. Zlice, nože vilice in škarje, žepne nože, doze za cigarete in tobak, stroje za briti, vžigalnike i. t. d. vsebuje sijajni katalog s slikami od

Tverniške tvrde H. SUTTNER, Ljubljana št. 982. Samo 1 dinar Vam je treba poslati za poštino, ako želite, da se Vam brezplačno in takoj pošlje veliki katalog

Med. univ. dr. Ludovik Novak
Razlagova ulica 25, (blizu gl. kolodvora)
ordinira od pol 12. do 1. ure dop. in 2. do 3. ure pop.
Ob nedeljah in praznikih od 10. do 11. ure dopoldan.
1-3 453

Javna zahvala.

Izrekam tem potom javno zahvalo gospodu dr. Toplak, zdravniku na Glavnem trgu za uspešno ozdravljenje moje tašče Marije Kranjc. Prisrčna hvala!
Maribor, dne 10. junija 1922.

Rudolf Partlič.

„Koranit“
škriljevec
zastopstvo in zaloga
Maks Ussar
1-10 Maribor, Gregorčičeva ulica 17. 473

Želim kupiti
malo posestvo v obsegu od 4 do 7 aralov obstoječe iz sliv, travnikov, gošda i. t. d. z označbo črte. 457

Znamke stara poštna, kupuje Maks Sikoč, Sv. Lenart v Slov. gor. 1-3 468

Mlad fant s dobro šolsko in sretno izobrazbo, delaven, ki se že nekollko razume o trgovstvu, želi mesta v trgovini mešanega blaga kot učenc. Naslov: Z. E., Sv. Ilj pri Velenju. 447

Majhna gostilna obstoječa iz 4 sob, kuhinje, hlevov, poldrugi orol semije, sadonosnik, brez pridelka, takoj na prodaj proti gotovemu pisilu. Zgoraje Hode 41, 20 minut od postaje. Cena 150.000 din. 474

Svarilo!
Svarim vsakega, da bi moji keni Josip in Jamernež na moj račun kaj dal, ker jaz nisem plačnik za njo. 679 Aloja Jamernež.

Težek voz za seno in les ter velik Alfa-bus se proda v vasi Kamnica, Čopa. 478

Malo posestvo na Trnovskem vahu Slav. 11 pri Sv. Boženku v Slov. gor. primerno stanovanje, se na prostorojnih dražbi v nedeljo, dne 18. junija t. l. popoldne proda. 475

Godbeni avtomat za gostilne se proda Maribor, Aleksandrova cesta 48, Medea. 487

Novi vozovi so takoj na prodaj: eden presul platnos s 3500 kg močne teže in eden lahki drovprežni lojsterki voz za 8 polovnjake, pri kovaškem mojstru Pečar pod Mostom 10, Maribor. 1-2 481

Hlapec se tatoi sprejme v službo v bolnišnici v Mariboru. 485

Učenko z dobrimi spričevali iz poštene rodbine se sprejme v trgovino mešanega blaga Vračko Sv. Ilj v Slov. goricah. 1-2 480

Gozdni delavci pridaj, 12 do 16 mož za izdelatev hlodov, drv za kurivo, trebljeva hmelovk, oglja i. t. d. se iščejo. Potrebni šiveč po cenah na debelo na zalogi. Ponudbo na Velepsestvo Boštanj, p. Radnja, Dolenjsko. 2-3 887

Za samostojno Vabilo na redni občni zbor Hranilca in posojilnice pri Sv. Urbanu pri Ptuj, reg. zadruga s neom. zavzo, ki se vrši v nedeljo, dne 25. junija 1922, ob pol 8. uri jutraj v posejilniških prostorih. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika o zadnjem občnem zboru. 2. Poročilo načelstva in računskih pregledovalcev. 3. Potrjenje in odobrenje letnega računa za l. 1921. 4. Sklepi. V slučaju nesklepnosti se vrši eno uro pozneje drug občni zbor, ki veljavno sklepa ob vsakem številu navzočih članov. Načelstvo. 484

Vabilo na redni občni zbor Hranilca in posojilnice v Laškem reg. s. z neom. zav. ki se vrši v nedeljo dne 25. junija 1922, ob pol 8 uri dopold. v kaplaniji. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika o zadnjem občnem zboru. 2. Poročilo načelstva in računskih pregledovalcev. 3. Odobrenje računskih zaključkov za l. 1921. 4. Sklepi. V slučaju nesklepnosti se vrši eno uro pozneje drugi občni zbor, ki veljavno sklepa ob vsakem številu navzočih članov. Načelstvo. 471

Odpadki sukna, platna, canja, železo, lóetine, orodja volno ter vsakovrstne odpadke kupuje po najvišjih dnevnikih cenah Alojzij Arbalter, Maribor, Dravska ulica 16. 1-10 476

Vabilo na redni občni zbor „Gospodarstva za druge se ormoški okraj, reg. zadr. z omejeno zavzo v Ormožu“, ki se bo vrši dne 22. junija 1922, ob 9. uri dopoldan v prostorih gostilne kletarskega društva s sledečim redom: 1. Poročilo načelstva. 2. Odobrenje rač. zaključkov za l. 1921. 3. Poročilo nadzorstva. 4. Sklepi. V slučaju nesklepnosti se vrši eno uro pozneje na istem mestu in po istem dnevnem redu, drug občni zbor, ki veljavno sklepa ob vsakem številu navzočih članov. Načelstvo. 472

Cebelni vosok kupuje na debelo in na drobno po najvišji cenil Franc Grilak, svačar, Slov. Bistrica. 2-8 890

Vabilo na redni občni zbor Hranilca in posojilnice v Jazminah, reg. zadr. s neom. zavzo, ki se vrši v nedeljo, dne 25. junija 1922, ob pol 8. uri jutraj v posejilniških prostorih. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika o zadnjem občnem zboru. 2. Poročilo načelstva in računskih pregledovalcev. 3. Potrjenje in odobrenje letnega računa za l. 1921. 4. Sklepi. V slučaju nesklepnosti se vrši eno uro pozneje drug občni zbor, ki veljavno sklepa ob vsakem številu navzočih članov. Načelstvo. 484

Lepa nagrada!
Išče se v vagonu posojljen ženski plavi jopič!
V vagonu III r. popoldanskega vlaka Ljubljana Maribor 44 sem dne 31. maja 1922 pozabil v Celju isstopiti temo plavi jopič droleško (Überjacke), ker ga najbližni urad glavnega kolodvora Maribor ni prejel, prosim detično sopotnico ki mi je znana naj mi ga pošlje. Obtam ji lepo nagrado, stroške povrnem. C. Hvaliček Rečica na Paki. 438

Vabilo na redni občni zbor Hranilca in posojilnice v Laškem reg. s. z neom. zav. ki se vrši v nedeljo dne 25. junija 1922, ob pol 8 uri dopold. v kaplaniji. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika o zadnjem občnem zboru. 2. Poročilo načelstva in računskih pregledovalcev. 3. Odobrenje računskih zaključkov za l. 1921. 4. Volitev načelstva in nadzorstva. 5. Sklepi. V slučaju nesklepnosti se vrši eno uro pozneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki veljavno sklepa ob vsakem številu navzočih članov. Načelstvo. 490

Iščem službo za gospodinjstvo, kuharico k mali družini. Vprašati pri: Kump, Gosposna ulica 4, Maribor. 460

Mali malin na možni vodi v me v najem, ali pa kupi takoj. Franc Šumenjak, Ormož 2-3 427

MATIJA LAH
Maribor, na Glavnem trgu 1-3 255
prodaja trapistovski sir, vsakovrstno južno sadje in novo čebulo.

ANDREJ OSET
Maribor, Aleksandrova c. 57, Telefon šte. 88.
trgovina sena, slame, krompirja, z drvami, fižole, in drugimi dežel. pridelki. Brzjav. naslov: Andrej Oset. 4-5 340

Odda se večja količina prvovrstnega **CEMENTA** iz Splita. 2-4 41

„HITROZID“
Maribor, Vetrinjska ulica šte. 30, I. nadstr.

Naznanilo cenjenemu občinstvu!
Vsled preureditve svoje trgovine prodajam od danes naprej vse blago **20 odsto pod dnevno ceno.**
Gospodje trgovci dobe še znaten popust.
Za obilen obisk se priporoča 1-7 253
Martin Stadler, trgovina z mešanim blagom
na drobno! Maribor, Vetrinjska ulica 26. na debelo!

Oglejte si
izložbe in zalogo novodošlega manufakturnega blaga kakor sukna, platna, hlačevine, perila, robecev, nogavic i. t. d. in prepričajte se **o resnično znižanih cenah v trgovini**
JOSIP KARNIČNIK, Maribor, Grajski trg 1
Brezobvezno k nakupu se nikogar ne sili.